

Broj predmeta: Ž-BL-06-981/18

Broj preporuke: P-311/18

Datum: 18.12.2018. godine

Predsjednica Republike Srpske

**Skupština Grada Banjaluka
n/r predsjednika Skupštine**

Unija udruženja poslodavaca Republike Srpske

PREPORUKA OMBUDSMENA BOSNE I HERCEGOVINE
Povodom izjava Umičević Marinka

Institucija Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Institucija) dana 11.12.2018. godine otvorila je predmet po službenoj dužnosti povodom izjava Umičević Marinka u emisiji „Stav“ emitovanoj dana 08.11.2018. godine na televiziji K3 Prnjavor.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine u okviru svog mandata prate i osiguravaju zaštitu prava građana u Bosni i Hercegovini, uključujući i prava garantovana UN Konvencijom za eliminaciju diskriminacije žena (u daljem tekstu: CEDAW), te svoje opservacije redovno podnose različitim UN tijelima. U skladu sa odredbama Zakona o zabrani diskriminacije, Ombudsmeni su istovremeno tijelo za jednakost, te centralna institucija za slobodu pristupa informacijama, a na osnovu Zakona o slobodi pristupa informacijama, te odlučuje o vladinim i ministarskim imenovanjima shodno odredbama zakona koji uređuju ovu oblast.

Ombudsmeni su i ove godine podnijeli CEDAW podnesak Komitetu za ukidanje diskriminacije žena ukazujući na stanje prava žena u Bosni i Hercegovini i dajući preporuke u cilju uklanjanja svih vidova diskriminacije po osnovu pola.

Svaki vid neprimjerenog javnog istupanja obavezuje Ombudsmene da reaguju i ukažu nadležnima na štetnost izjava koje, u konkretnom slučaju u negativnom smislu pominju žene, trudnice, njihovog zdravlja, te konačno prava na porodicu i porodični život.

Umičević Marinko, od strane voditelja predstavljen je kao „privrednik, sportski radnik, kulturni radnik, savjetnik predsjednika države i čovjek koji razmišlja na jedan specifičan način i svakodnevnici sa konkretnim prijedlozima i bez dlake na jeziku“. Umičević Marinko obavlja i izabranu funkciju odbornika u Skupštini Grada Banjaluka, i član je Senata Republike Srpske. Gostujući u emisiji, govoreći o položaju poslodavaca, odnosno obavezi refundacije naknada zaposlenim od strane poslodavaca u slučaju bolovanja ističe sledeće:

„Da je žena postala hranilac porodice a ona to ne može biti...

žene imaju problema, ajd što ih tuku muževi, pošli su tući i djeca, hoće pet maraka, hoće 10 maraka...

Mlada mi je radna snaga, imam jako puno trudnica... mi danas imamo 67 trudnica i porodilja... ja sam kont'o kupiti antibebi tablete... ja ću zatvoriti fabriku, meni je fabrika ugrožena, rad mi je fabrike ugrožen... ona djevojka kad se, nakon vođenja ljubavi..drugi mjesec ide na

bolovanje, to se kod Tite zvalo trudnica, to sad ima neki naziv čudan, ne znam ni kako se zove i ona se tretira kao da je posjekla prst, kao da je boli grlo...

...što bih ja natalitet finansirao, to nije posao fabrike... ginekolozi su najgori doktori... Tvornica obuće Bema odgovorno tvrdim ima 65% posla koji djeca rade, bilježe crtaju, lijepe trakice. Teže je kući skuvati ručak nego to raditi. Ne, ona je prokrvarila, ona odmah ide na bolovanje... Ali ona nije glupa. Odmah ona veže drugo dijete. Znači nije radila 9 mjeseci, nije radila godinu dana, odmah veže drugo dijete, odmah druga trudnoća, opet 9 meseci, godinu dana. Imam jedno sedam žena koje odmah treće dijete vežu.“

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine najoštrije osuđuju javne istupe koje predstavljaju **rodno zasnovano uznemiravanje**.

Rodno zasnovano uznemiravanje je neželjeno ponašanje u vezi sa pripisanim rodnom osobe, kojim se omalovažava, ponižava ili vrijeđa osoba u njenom svojstvu kao muškarca ili žene. Podrazumijeva neželjeno verbalno, neverbalno i/ili fizičko ponašanje vezano uz pripadnost osobe određenom rodu. Prema tome, predstavlja vrstu uznemiravanja koje se vrši zbog rodnih uloga žena i muškaraca u društvu, odnosno rodnih uloga koje se smatra da žene i muškarci trebaju da vrše.

Rodno zasnovano uznemiravanje može se dogoditi ako su osobe maltretirane za ponašanje koje se percipira kao stereotipno karakteristično za njihov rod, ili zbog toga što ponašanje nije u skladu sa stereotipnim viđenjima muškosti (rodnim ulogama i karakteristikama muškaraca) i ženstvenosti (rodnim ulogama i karakteristikama žena).

Primjeri rodno zasnovanog uznemiravanja, između ostalog, su:

- Upućivanje neprimjerenih komentara o nečijim fizičkim osobinama ili ponašanju na osnovu roda
- Upućivanje komentara ili nekorektan odnos prema osobama koje se ne ponašaju u skladu sa stereotipnim rodnim ulogama
- Grub i vulgaran humor ili jezik u odnosu na rod/pol
- Verbalno zlostavljanje nekoga, prijetnje ili podrugivanje nekome na osnovu roda/pola
- Neprijateljska radna sredina prema pripadnicima/ama određenog pola

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine posebnu zabrinutost izražavaju s obzirom na javnu funkciju koje imenovani obavlja.

Senat je savjetodavno tijelo najviših ustavnih institucija Republike Srpske, ustanovljen Ustavom Republike Srpske. Senat razmatra pitanja od posebnog značaja za politički, nacionalni, ekonomski i kulturni razvoj Republike Srpske i najvišim ustavnim institucijama daje mišljenje o pitanjima iz njihove nadležnosti. Senat ima do 55 članova koje imenuje predsjednik Republike. Za članove Senata imenuju se istaknute ličnosti iz javnog, naučnog i kulturnog života.

Nadalje, Umičević Marinko je izabrani nosilac vlasti, odbornik u Skupštini Grada Banjaluka, koji učestvuje u donošenju najznačajnijih odluka za područje Grada Banjaluka.

Iznošenje ovakvih stavova, posebno u javnosti obavezuje sve nadležne organe da hitno reaguju na prevenciji i sankcionisanju ovakvih izjava. Zaista je poražavajuća činjenica da nakon toliko godina od usvajanja najviših međunarodnih dokumenata¹ u cilju sprečavanja diskriminacije žena, stalnog usklađivanja domaćih sa međunarodnim aktima, te naporima nadležnih organa vlasti da osnaže žene, trudnice, majke da budu roditelji, poslodavac koji zapošljava u najvećem broju žene, učestvuje u donošenju najznačajnijih odluka za područje Grada Banjaluka, te je član savjetodavnog tijela najviših ustavnih institucija Republike Srpske daje ovakve izjave.

Imajući u vidu naprijed navedeno, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine, u cilju prevencije i sankcionisanja rodno zasnovanog uznemiravanja, u skladu sa odredbama člana 32. Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, upućuju:

---

¹ Međunarodna Konvencija o ukiđanju svih oblika rasne diskriminacije (CERD – usvojena 1965., stupila na snagu 1969.); Konvencija o ukiđanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW – usvojena 1979., stupila na snagu 1981.);

PREPORUKU

1.Predsjednici Republike Srpske

Da preduzme mjere u cilju prevencije i sankcionisanja neprimjerenog javnog istupanja članova Senata Republike Srpske koji podstiče diskriminaciju i rodno zasnovano uznemiravanje;

Da u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.

2.Skupštini grada Banjaluka

Da odmah po prijemu ove preporuke preduzme sve radnje u cilju donošenja Etičkog kodeksa u vezi ponašanja skupštinskih odbornika

Da u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.

3.Uniji Udruženja poslodavaca Republike Srpske

Da preduzeme mjere u cilju prevencije rodno zasnovanog uznemiravanja od strane poslodavaca

Da u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.

* Preporuka se dostavlja na znanje RAK-u, Savez sindikata Republike Srpske

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine:

Nives Jukić, s.r.

Prof. dr Ljubinko Mitrović, s.r.

Dr Jasminka Džumhur, s.r.